

Sygn. akt II NSNc 91/23

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 maja 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Czubik (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Tomasz Demendecki

Mariusz Grzegorz Wilczyński (ławnik Sądu Najwyższego)

w sprawie z powództwa Banku S.A. z siedzibą w W.
przeciwko K.N.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych 10 maja 2023 r.

skargi nadzwyczajnej wniesionej przez Prokuratora Generalnego od wyroku
zaocznego Sądu Okręgowego Warszawa - Praga w Warszawie z 8 listopada
2017 r., sygn. III C 664/16:

- 1. uchyla w całości zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu Warszawa - Praga w Warszawie;**
- 2. znosi wzajemnie między stronami koszty postępowania wywołane wniesieniem skargi nadzwyczajnej.**

UZASADNIENIE

Pismem z 6 maja 2022 r. Prokurator Generalny wywiódł skargę nadzwyczajną od prawomocnego wyroku zaocznego Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie z 8 listopada 2017 r., wydanego w sprawie o sygn. akt III C 664/16.

Działając na podstawie art. 89 § 1 i 2 w zw. z art. 115 § 1 i 1a ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (t.j. Dz.U. 2021, poz. 1904 ze zm.; dalej jako: „ustawa o SN”), z uwagi na konieczność zapewnienia zgodności z zasadą demokratycznego państwa prawnego urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej poprzez zagwarantowanie zasad, wolności i praw człowieka i obywatela, określonych w art. 30 i 76 Konstytucji RP, takich jak godność człowieka i ochrona konsumenta, Prokurator Generalny zaskarżył w całości prawomocny wyrok zaoczny Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie z 8 listopada 2017 r., wydany w sprawie o sygn. akt III C 664/16 z powództwa Banku S.A. przeciwko K.R. (dawniej: Ł., a obecnie: N.).

Na podstawie art. 89 § 1 pkt 1 i 2 ustawy o SN zaskarżonemu orzeczeniu Prokurator Generalny zarzucił:

I. naruszenie zasad, wolności i praw człowieka i obywatela, określonych w Konstytucji RP, a mianowicie:

1. zasady praworządności, sprawiedliwości proceduralnej, a także prawa do rzetelnej procedury, zasady zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa oraz zasady pewności i bezpieczeństwa prawnego, wynikających z art. 2, art. 45 ust. 1 Konstytucji RP poprzez uznanie przez Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie, iż roszczenie skierowane przez powoda przeciwko pozwanej nie jest oczywiście bezzasadne, przytoczone w pozwie okoliczności nie budzą wątpliwości i tym samym zachodzą podstawy do wydania wyroku zaocznego bez przeprowadzenia pogłębionej analizy dokumentów i zbadania, czy umowa kredytowa nie posługiwała się niedozwolonymi klauzulami umownymi, co było sprzeczne z lojalnością państwa wobec obywateli w procesie stosowania prawa,

2. określonej w art. 76 Konstytucji RP zasady ochrony konsumenta, jako strony słabszej strukturalnie w stosunkach prywatnoprawnych z przedsiębiorcą i wymagającej ochrony przed nieuczciwymi praktykami rynkowymi, poprzez

orzeczenie wyrokiem zaocznym wierzytelności wynikającej z zawartej przez K.R. (dawniej: Ł., a obecnie: N.) z Bankiem¹ S.A. z/s w K. (poprzednikiem prawnym strony powodowej) umowy kredytu hipotecznego o nr [...] z 12 czerwca 2006 r. waloryzowanego kursem franka szwajcarskiego (CHF), bez zbadania potencjalnie nieuczciwego charakteru zapisów umowy, z których wynikało zobowiązanie pozwanej, w tym pod kątem niedozwolonych klauzul umownych, co uniemożliwiło ocenę ważności czynności prawnej pomiędzy stronami oraz istnienie i zakres wzajemnych zobowiązań stron,

II. rażące naruszenie prawa materialnego i procesowego, tj.:

1. art. 227 k.p.c. w zw. z art. 339 § 2 k.p.c. poprzez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu przez Sąd Okręgowy za prawdziwe twierdzeń powoda o okolicznościach faktycznych przytoczonych w pozwie pomimo, że budziły one uzasadnione wątpliwości oraz poprzez nierozpoznanie istoty sprawy i nieustalenie kształtu stosunku zobowiązaniowego będącego podstawą roszczeń powoda, podczas gdy treść umowy i cel z uwagi na zawarte klauzule abuzywne, po usunięciu których nie można ustalić wysokości roszczenia oraz uznać za udowodnioną obliczoną na podstawie nieważnych postanowień umowy, kwotę żadaną w pozwie, jest sprzeczna z celem i naturą umowy kredytu, a także z zasadami współżycia społecznego,

2. art. 353 § 1 k.c. poprzez niewłaściwe zastosowanie i zasądzenie na rzecz powoda dochodzonej kwoty w walucie obcej, chociaż przedmiotem świadczenia dłużnika zgodnie z § 9 ust. 9 ww. umowy kredytu hipotecznego miała być waluta polska,

3. art. 58 § 1 k.c. w zw. z art. 353¹ k.c. w zw. z art. 69 ust. 1 ustawy Prawo bankowe poprzez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie polegające na nieuznaniu, że nieważna jest umowa dająca jednej ze stron, tu bankowi, uprawnienie do jednostronnego wyznaczania wysokości zobowiązania swojego i drugiej strony, a ponadto umożliwiającą zwiększenie wysokości zobowiązania kredytobiorcy ponad kwotę wykorzystanego kapitału kredytu poprzez zastosowanie przeliczenia dwoma różnymi kursami,

4. art. 358¹ § 5 k.c. w zw. z art. 69 ust. 1 Prawa bankowego oraz art. 58 § 1 k.c. poprzez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie i nieuznanie, że nieważna jest umowa przewidująca, że kwota kapitału podlega waloryzacji,

a. jego niezastosowanie, skoro abuzywność klauzul umowy wyrażająca się w jednostronnym kształtowaniu przez bank tabel kursów walut obcych na potrzeby obsługi kredytu ma wpływ na ocenę dalszego istnienia umowy, która powinna być uznana za nieważną, ewentualnie zawierającą klauzule niedozwolone i przez to bezskuteczną wobec konsumentów,

b. nieuznanie, że abuzywność tzw. spreadu walutowego skutkuje podważeniem istnienia umowy kredytu indeksowanego do CHF,

c. nieuznanie, że świadczenia stron wskazane w umowie zostały określone w sposób niejednoznaczny, niejasny i niezrozumiały, skutkiem czego powinno być stwierdzenie sprzeczności umowy z naturą stosunku kredytowego,

d. nieuznanie, że wybór jednego z wariantów umowy wcześniej przygotowanych przez przedsiębiorcę nie stanowi indywidualnego jej uzgodnienia,

e. nieuznanie postanowień odwołujących się do kursów dowolnie wyznaczanych przez bank za nieuczciwe postanowienia umowne, które powinny skutkować uznaniem umowy za nieważną,

5. art. 385¹ § 1 w zw. z art. 385¹ § 3 k.c. w zw. z art. 385³ pkt 20 k.c., przy ocenie dopuszczalności roszczeń powoda co do zasady i wysokości, poprzez ich niezastosowanie w sprawie w wyniku zaniechania zbadania istoty sprawy (treści umowy kredytu indeksowanego do CHF zawartej przez pozwaną z bankiem), a w konsekwencji niezbadanie z urzędu abuzywności klauzul zawartych w umowie kredytu, co doprowadziło ostatecznie do odmowy przyznania ochrony uprawnionemu konsumentowi,

6. art. 316 § 1 k.p.c. poprzez nierozpoznanie istoty sprawy i niezbadanie jej stanu istniejącego w chwili wydania wyroku zaocznego, wobec niedokonania badania z urzędu klauzul niedozwolonych we wzorcach stosowanych przez przedsiębiorcę oraz niepodjęcie skutecznych środków w celu zapobiegania stałemu stosowaniu nieuczciwych postanowień umownych w umowach zawieranych przez przedsiębiorcę z konsumentami, a także pominięcia, iż pozwana miała również status dłużnika rzeczowego, jako właścicielka nieruchomości, dla której

prowadzona jest księga wieczysta nr [...], obciążonej hipoteką zabezpieczającą wierzytelności wynikające z przedmiotowej umowy kredytu indeksowanego do CHF, co oznacza, że w przypadku wyegzekwowania wierzytelności wynikającej z umowy kredytu indeksowanego do CHF, na skutek skierowania egzekucji do ww. nieruchomości, istnieje ryzyko wyrządzenia jej niepowetowanej szkody. [W tym miejscu Sąd Najwyższy wskazuje na daleko idącą niestaranność skarżącego – księga wieczysta o nr [...] prowadzona jest przez Sąd Rejonowy w P., a jej właścicielem nie jest pozwana w niniejszej sprawie. Zarzut ten został zatem bezrefleksyjnie „przekopiowany”, prawdopodobnie z innej skargi].

W oparciu o powyższe zarzuty – rozwinięte w obszernym uzasadnieniu skargi nadzwyczajnej – Prokurator Generalny, działając na podstawie art. 91 § 1 ustawy o SN, wniósł m.in. o uchylenie prawomocnego wyroku zaocznego Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie z 8 listopada 2017 r., III C 664/16, z powództwa Banku S.A. przeciwko pozwanej K.R. (dawniej: Ł., a obecnie: N.) w sprawie o zapłatę – w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania ww. Sądowi oraz pozostawienie mu rozstrzygnięcia o kosztach postępowania.

Prokurator Generalny wskazał, że pismem z 22 października 2021 r. pełnomocnik pozwanej zwrócił się do Prokuratora Generalnego z wnioskiem o wywiedzenie skargi nadzwyczajnej od prawomocnego wyroku zaocznego Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie z 8 listopada 2017 r., III C 664/16.

We wniosku podniesiono szereg zarzutów dotyczących rażącego naruszenia prawa, m.in. art. 58 § 1 k.c. w zw. z art. 353¹ k.c. w zw. z art. 69 ust. 1 ustawy Prawo bankowe, art. 227 k.p.c., art. 58 § 1 k.c. Wskazano również, że zawiadomienia w toczącym się postępowaniu były odbierane przez domownika, który pozostawał w konflikcie z pozwaną i nie były jej przekazywane. W związku z powyższym pozwana nie miała świadomości, że przeciwko niej wpłynął pozew do Sądu a także, że Sąd wydał wyrok zaoczny. Pozwana nie mogła zatem złożyć sprzeciwu od tego wyroku. Następnie wobec pozwanej wszczęte zostało postępowanie egzekucyjne, które aktualnie prowadzone jest przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w W. A.K. pod sygn. [...]. Pismem z 29 kwietnia 2020 r. komornik doręczył dłużnikowi zawiadomienie o wszczęciu egzekucji z

nieruchomości, dla której prowadzona jest księga wieczysta [...] i której właścicielem jest pozwana.

Wnioskująca o wywiedzenie skargi nadzwyczajnej zauważyła, iż wypowiedzenie złożone przez Bank zostało złożone nieskutecznie. Z wypowiedzenia z 5 czerwca 2015 r. nie wynika, że powód wypowiedział umowę kredytu hipotecznego nr [...] z 12 czerwca 2006 r. zawarłą z pozwaną, tylko jakąś umowę kredytu/pożyczki z 28 czerwca 2006 r. Ponadto, rachunek wskazany w wypowiedzeniu jako rachunek umowy także nie odpowiada numerowi rachunku wskazanemu w umowie kredytu. Warunkowy charakter wypowiedzenia umowy, a nie katerygiczne oświadczenie, dodatkowo czyni je bezskutecznym.

W dalszej kolejności skarżący Prokurator Generalny przedstawił w swym środtku zaskarżenia dotychczasowy przebieg postępowania.

W dniu 12 czerwca 2006 r. K.Ł. (obecnie: N., a wcześniej: R.) zawarła z Bankiem1 S.A. umowę kredytu hipotecznego nr [...]. Przedmiotem umowy było udzielenie kredytu w kwocie 190 000,00 zł denominowanego w CHF (§ 2 ust. 1 umowy). Wnioskowana przez pozwaną kwota została w momencie sporządzania umowy przeliczona na równowartość 74 733,53 CHF przy zastosowaniu wyznaczonego przez Bank w tym dniu kursu kupna CHF. Celem kredytu był zakup lokalu mieszkalnego wraz z pomieszczeniem przynależnym w postaci piwnicy (§ 2 ust. 5 umowy). Zabezpieczeniem wierzytelności wynikającej z umowy stała się hipoteka obciążająca nieruchomość, dla której prowadzona jest księga wieczysta nr [...].

Splata kredytu odbywała się w złotych polskich (PLN), przy czym zarówno rata odsetkowa, jak i kapitałowa, były obliczane w oparciu o wewnętrzny przelicznik powoda, tj. według kursu sprzedaży CHF. Jednak przedmiotem umowy nigdy nie było udzielenie kredytu w walucie obcej, lecz w złotych.

Kredyt został udzielony i wykorzystany w złotych polskich, jednakże w świetle postanowień umowy o kredyt był on kredytem indeksowanym do franka szwajcarskiego. Oznacza to, że udostępniona przez powoda kwota kredytu została przeliczona przez niego w dniu wypłaty na walutę frank szwajcarski zgodnie z kursem kupna CHF obowiązującym w Banku w dniu uruchomienia każdej transzy

kredytu, a następnie przelana na rachunek bankowy pozwanej w walucie złoty polski.

Z uwagi na zaprzestanie spłaty kredytu, Bank wypowiedział umowę kredytu.

Pozwem o zapłatę z 23 marca 2016 r. przeciwko pozwanej wytoczone zostało powództwo przez Bank S.A. z siedzibą w W., tj. o zasądzenie od niej kwoty 62 249,29 CHF wraz z odsetkami w wysokości czterokrotności obowiązującej stopy kredytu lombardowego NBP od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty. W uzasadnieniu wskazano, że powód dochodzi swych roszczeń z tytułu umowy kredytu [...] zawartej przez pozwaną z poprzednikiem prawnym powoda – Bankiem1 S.A. z siedzibą w K. Wskazano również, iż Bank S.A. wstąpił w prawa i obowiązki Banku1 S.A., określone w planie podziału Banku1 S.A. z 15 listopada 2006 r., w tym również w roszczenia i zobowiązania będące przedmiotem niniejszego postępowania.

Bank wskazał, iż pozwana nie regulowała zobowiązań z tytułu ww. umowy i doprowadziła do powstania zadłużenia. Powód (Bank S.A.), jako następca prawny Banku1 S.A., pismem z 5 czerwca 2015 r. wypowiedział pozwanej umowę, jednocześnie wzywając ją do spłaty zadłużenia, po uprzednio podjętej bezskutecznej próbie mediacji, celem pozasądowego sposobu rozwiązania sporu. Wypowiedzenie/wezwanie do zapłaty zostało skutecznie doręczone pozwanej.

Pozwana nie spłaciła zadłużenia i w tej sytuacji powód wystawił wyciąg z ksiąg banku, który określał stan i wymagalność zadłużenia. Na kwotę powództwa (62 249,29 CHF) składała się wykazana w wyciągu z ksiąg banku: należność główna (58 233,70 CHF), odsetki umowne naliczone od dnia 3 marca 2015 r. do dnia 22 marca 2016 r. (4 015,59 CHF). Powód zażądał też dalszych odsetek, wykazanych w wyciągu z ksiąg banku wraz z dalszymi odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności obowiązującej stopy kredytu lombardowego NBP, które na dzień wywiedzenia pozwu wynosiły 10% w stosunku rocznym, jednak nie wyższe niż odsetki maksymalne za opóźnienie, które na dzień wywiedzenia pozwu wynosiły 14% w stosunku rocznym, zgodnie z art. 481 § 2 k.c. od kwoty 62 249,29 CHF, miały obciążać pozwaną od dnia 23 marca 2016 r. do dnia zapłaty, zgodnie z § 12 pkt 2 umowy kredytu.

Do pozwu załączono kopię umowy kredytu.

Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie uwzględnił powództwo w całości, wydając 8 listopada 2017 r. wyrok zaoczny w sprawie III C 664/16, zasądając od pozwanej na rzecz powoda kwotę dochodzoną pozwem wraz z odsetkami w wysokości czterokrotności obowiązującej stopy kredytu lombardowego NBP od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty i kosztami zastępstwa procesowego. W dniu 24 stycznia 2018 r. do Sądu wpłynął wniosek o sprostowanie oczywistej omyłki pisarskiej w wyroku w nazwie banku z nazwy „[...]” na „[...]”. Postanowieniem z 6 listopada 2018 r. Sąd sprostował wyrok w zakresie nazwy strony powodowej. Na skutek uprawomocnienia się wyroku i złożenia wniosku o nadanie klauzuli wykonalności, wyrok zaoczny został zaopatrzony w klauzulę 29 listopada 2018 r.

Pismem z 13 czerwca 2022 r. powodowy Bank złożył odpowiedź na skargę nadzwyczajną, wnosząc o: 1. oddalenie skargi nadzwyczajnej, 2. zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kosztów postępowania skargowego, w tym kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych. W obszernym uzasadnieniu odpowiedzi na skargę nadzwyczajną strona powodowa rozwinęła swoje stanowisko.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga nadzwyczajna zasługuje na uwzględnienie, albowiem zaskarżone orzeczenie, tj. prawomocny wyrok zaoczny Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie z 8 listopada 2017 r., III C 664/16, nie odpowiada prawu.

Zgodnie z art. 89 § 1 ustawy o SN, jeżeli jest to konieczne dla zapewnienia zgodności z zasadą demokratycznego państwa prawnego urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej, od prawomocnego orzeczenia sądu powszechnego lub sądu wojkowego kończącego postępowanie w sprawie może być wniesiona skarga nadzwyczajna, o ile: 1) orzeczenie narusza zasady lub wolności i prawa człowieka i obywatela określone w Konstytucji lub 2) orzeczenie w sposób rażący narusza prawo przez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie, lub 3) zachodzi oczywista sprzeczność istotnych ustaleń sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego – a orzeczenie nie może być uchylone lub zmienione w trybie innych nadzwyczajnych środków zaskarżenia.

Skarga nadzwyczajna jest instrumentem szeroko rozumianego wymiaru sprawiedliwości w znaczeniu określonym w art. 175 ust. 1 Konstytucji RP. Jej celem jest wyeliminowanie z obrotu wadliwych, a jednocześnie naruszających zasady sprawiedliwości społecznej, orzeczeń sądowych, które dotyczą konkretnych, zindywidualizowanych podmiotów (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 3 kwietnia 2019 r., I NSNk 2/19; wyroki Sądu Najwyższego z: 9 grudnia 2020 r., I NSNu 1/20; 13 stycznia 2021 r., I NSNk 3/19). Rolą kontroli nadzwyczajnej nie jest jednak eliminowanie wszystkich wadliwych orzeczeń. Wyjątkowość orzekania w ramach tej instytucji powinna dotyczyć tylko tych z nich, które nie dają się pogodzić z podstawowymi zasadami demokratycznego państwa prawnego, będąc *prima facie* orzeczeniami w sposób elementarny niesprawiedliwymi (por. wyrok Sądu Najwyższego z 15 grudnia 2021 r., I NSNc 146/21).

W piśmiennictwie zauważa się, że z formalnego punktu widzenia skarga nadzwyczajna należy do nadzwyczajnych środków zaskarżenia o złożonym charakterze (T. Ereciński, K. Weitz, Skarga nadzwyczajna w sprawach cywilnych, Przegląd Sądowy 2019 r., Nr 2, s. 8). Formalnoprawna analiza skargi nadzwyczajnej wniesionej w niniejszej sprawie prowadzi do wniosku, że skarga jest dopuszczalna, co otwiera możliwość jej merytorycznego rozpoznania.

Przechodząc do zasadniczych rozważań Sąd Najwyższy stwierdza, że zasadny okazał się w całości zarzut skargi nadzwyczajnej, zgodnie z którym w sprawie doszło do naruszenia art. 76 Konstytucji RP poprzez orzeczenie wyrokiem zaocznym wierzytelności wynikającej z zawartej przez strony umowy kredytu hipotecznego z 12 czerwca 2006 r. waloryzowanego kursem franka szwajcarskiego (CHF), bez zbadania potencjalnie nieuczciwego charakteru zapisów umowy, z których wynikało zobowiązanie pozwanej, w tym pod kątem niedozwolonych klauzul umownych, co uniemożliwiło ocenę ważności czynności prawnej dokonanej przez strony oraz ustalenie istnienia i zakresu wzajemnych ich zobowiązań (s. 3-4 skargi nadzwyczajnej).

Artykuł 76 ustawy zasadniczej określa podstawowe gwarancje konstytucyjne w zakresie ochrony konsumenta w stosunkach z przedsiębiorcą. Stanowi on, że władze publiczne chronią konsumentów, użytkowników i najemców przed

działaniami zagrażającymi ich zdrowiu, prywatności i bezpieczeństwu oraz przed nieuczciwymi praktykami rynkowymi. Zakres tej ochrony określa ustawa.

Przyjmuje się, że norma zawarta w art. 76 Konstytucji RP ma określoną, autonomiczną wartość normatywną i może być bezpośrednio stosowana, a wynikający z niej obowiązek zapewnienia właściwej ochrony konsumentów spoczywa na każdym organie i instytucji publicznej, której właściwość obejmuje kwestie dotyczące konsumentów, w tym również na sądach powszechnych. Dlatego Sąd Najwyższy uznaje w swoim orzecznictwie powołany przepis ustawy zasadniczej za dopuszczalny wzorzec kontroli orzeczeń na podstawie art. 89 § 1 pkt 1 ustawy o SN (wyrok Sądu Najwyższego z 23 marca 2022 r., I NSNc 503/21 i powołane w nim wcześniejsze orzecznictwo).

W wyroku z 28 października 2020 r., I NSNc 22/20 (zob. też powołane tam orzecznictwo) Sąd Najwyższy trafnie stwierdził, że przepis art. 76 Konstytucji RP wyraża jedną z zasad polityki państwa stanowiących dla niego źródło określonych obowiązków. Konkretnie, przepis ten nakłada na władze publiczne obowiązek ochrony konsumentów przed działaniami zagrażającymi ich zdrowiu, prywatności i bezpieczeństwu oraz przed nieuczciwymi praktykami rynkowymi. Przy czym celem tej ochrony jest nie tyle faworyzowanie konsumentów, co tworzenie rozwiązań prawnych, które pozwalają urzeczywistnić zasadę równorzędności stron stosunków cywilnoprawnych.

W kontekście powyższego nie ulega wątpliwości, że skoro w niniejszej sprawie pozwanej przysługuje status konsumenta, to w świetle art. 76 Konstytucji RP Sąd Okręgowy w ramach spornego postępowania zobowiązany był zapewnić jej ochronę, jako słabszej stronie stosunku prawnego – i to nawet uwzględniając jej bierną postawę. Przy czym obowiązek ten w okolicznościach niniejszej sprawy w oczywisty sposób wiązał się z powinnością podjęcia z urzędu przez Sąd odpowiednich działań mających na celu dokonanie analizy potencjalnie nieuczciwego charakteru warunków spornej umowy kredytu, tym bardziej, że organ ten był w posiadaniu tego dokumentu (k. 9 i n. akt sprawy III C 664/16). Wydanie zaskarżonego wyroku zaocznego i zasądzenie nim od konsumenta (pозwanej K.R., dawniej: Ł., a obecnie: N.) całego dochodzonego pozwem roszczenia, będące następstwem zaniechania przez Sąd tego rodzaju analizy

prawnej, jednoznacznie zaś przekonuje o tym, że w sprawie doszło do naruszenia konstytucyjnej zasady ochrony konsumentów (por. wyrok Sądu Najwyższego z 30 czerwca 2022 r., I NSNc 646/21).

Sporządzone już po wniesieniu skargi nadzwyczajnej uzasadnienie zaskarżonego wyroku nie zawiera szerszych analiz spornych postanowień umowy kredytu. Sąd Okręgowy ograniczył się w tym zakresie do stwierdzenia, w myśl którego „w niniejszej sprawie umowa dołączona do akt odpowiada wszystkim przedmiotowo istotnym warunkom umowy kredytu” (s. 4 uzasadnienia). Takie działanie Sądu Okręgowego nie odpowiada standardowi prowadzenia spraw z udziałem konsumentów. W świetle powszechnie znanych orzeczeń TSUE oraz sądów krajowych dotyczących tzw. spraw frankowych, nie budzi obecnie wątpliwości, że Sąd Okręgowy powinien z urzędu przeprowadzić badanie spornej umowy, w tym zwłaszcza pod kątem występowania w niej tzw. klauzul abuzywnych (niedozwolonych).

Naruszenie norm konstytucyjnych skutkuje uwzględnieniem skargi nadzwyczajnej, bez potrzeby dalszej analizy jej zarzutów.

Na marginesie Sąd Najwyższy podkreśla, że choć wywiedziona przez Prokuratora Generalnego skarga nadzwyczajna odniosła zamierzony skutek, to wiele do życzenia pozostawia jej treść i uzasadnienie. Skarga jest niezwykle obszerna (ss. 57), przy czym większość zawartych w niej wywodów nie ma żadnego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy przez Sąd Najwyższy. Autor skargi przywołuje w sposób chaotyczny liczne orzeczenia sądów europejskich i krajowych, przy czym trudno jest zrekonstruować tok jego rozumowania. Prezentowane są np. poglądy dotyczące możliwości uzupełnienia umowy kredytu po eliminacji jej nieuczciwych postanowień (s. 51 i n.), co jest niezrozumiałe w świetle żądania skargi – uchYLENIA zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania sądowi powszechnemu (tzw. orzeczenie kasacyjne). Błędem o dużym ciężarze gatunkowym – zwłaszcza w sformalizowanym środку zaskarżenia, który ma być rozpoznany przez Sąd Najwyższy – jest bezrefleksyjne „przekopiowanie” zarzutu prawdopodobnie z innej skargi wraz z danymi nie dotyczącymi tej sprawy (wskazano na księgę wieczystą o nr [...], prowadzoną przez Sąd Rejonowy w P.).

Z kolei pozwana (jej zawodowy pełnomocnik) nie poinformowała Sądu Najwyższego w toku postępowania o zmianie swojego nazwiska.

Ponownie rozpoznając sprawę Sąd Okręgowy dokona szczegółowej analizy umowy kredytu hipotecznego, zwłaszcza w kontekście jej konsumenckiego charakteru.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy, na podstawie art. 91 § 1 ustawy o SN, uchylił w całości wyrok zaoczny Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie z 8 listopada 2017 r., III C 664/16, i sprawę przekazał temu Sądowi do ponownego rozpoznania. O wzajemnym zniesieniu kosztów postępowania wywołanego wniesioną skargą nadzwyczajną Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 398¹⁸ k.p.c. w zw. z art. 95 pkt 1 ustawy o SN.

(ZG)

[ł.n]